

ΤΟ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Τμήμα 14ο, Τριμελές

Α π ο τ ε λ ο ύ μ ε ν ο από τους: Φώτιο Κατσίγιαννη Πρόεδρο Εφετών Δ.Δ., Γεωργία Ανδριοπούλου και Αικατερίνη Στρατή, Εισηγήτρια, Εφέτες Δ.Δ., και γραμματέα τη Χαρίκλεια Καραγιάννη, δικαστική υπάλληλο,

σ υ ν ε δ ρ ί α σ ε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 22 Απριλίου 2015 για να δικάσει την από 13 Ιουλίου 2005 (ΑΒΕΜ ΕΦ 212/28-1-2015) προσφυγή

τ η ς ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΑΛΦΑ ΒΗΤΑ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ SUPERMARKET Α.Ε.», που εδρεύει στο Γέρακα Αττικής (Λεωφ. Σπάτων αρ. 81) και εκπροσωπείται νόμιμα και η οποία παραστάθηκε δια των πληρεξουσίων δικηγόρων της, Αναστασίας Δρίτσα και Ανδρέα Αμπάτη.

κ α τ ά 1) του Ελληνικού Δημοσίου που εκπροσωπήθηκε από τον Υπουργό Οικονομικών και παραστάθηκε δια του Δικαστικού Πληρεξουσίου του Ν.Σ.Κ. Νικόλαο Αμιράλη και 2) της Επιτροπής Ανταγωνισμού που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Κότσικα 1Α και Πατησίων 70), η οποία παραστάθηκε μετά την υποβολή της από 20-4-2015 έγγραφης δήλωσης της πληρεξουσίας δικηγόρου + Μαρίνας Σταυροπούλου, βάσει του άρθρου 133 παρ. 2 του Κ.Δ.Δ.

Το Δικαστήριο, αφού άκουσε τους διαδίκους,

μ ε λ έ τ η σ ε τη δικογραφία και

σ κ έ φ τ η κ ε σύμφωνα με το νόμο.

1. Επειδή, η κρινόμενη προσφυγή νομίμως φέρεται προς συζήτηση στο Δικαστήριο τούτο προς νέα κρίση καθ' ο μέρος παραττέμφθηκε με την 3160/2014 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας με την οποία αναιρέθηκε η με αρ. 1471/2006 απόφαση του ιδίου Δικαστηρίου ως προς την επιμέτρηση

του επιβληθέντος προστίμου. Με την τελευταία αυτή απόφαση έγινε εν μέρει δεκτή η προσφυγή καθ' ο μέρος στρεφόταν κατά της 284/IV/2005 απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού και κατά το κεφάλαιο που αφορούσε την προσφεύγουσα (επιχείρηση λιανικής πώλησεως ειδών σούπερ μάρκετ), περιορίστηκε το πρόστιμο στο ποσό των 130.000 ευρώ και απειλήθηκε η επιβολή προστίμου 3.000.000 ευρώ σε βάρος της σε περίπτωση επανάληψης της παράβασης, που της αποδόθηκε ότι μαζί με άλλες ομοειδείς επιχειρήσεις, ηθελημένα συντόνισε την επιχειρηματική της δράση υπό την έννοια της εναρμονισμένης πρακτικής προκειμένου, όλες μαζί, να άρουν-παραμερίσουν τους εγγενείς εμπορικούς κινδύνους του ανταγωνισμού, κατά παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και του άρθρου 81 παρ. 1 της Συνθήκης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΣυνθΕΚ), επίσης, απορρίφθηκε η προσφυγή καθ' ο μέρος στρεφόταν κατά της 277/IV/2005 απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού και αποβλήθηκε από τη δίκη η Επιτροπή Ανταγωνισμού.

2. Επειδή, στο άρθρο 3 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου της 16.12.2002 για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης (L 1) ορίζεται ότι «Οσάκις οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης, οι οποίες είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών κατά την έννοια της διάταξης αυτής, εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 81 της συνθήκης, στις εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές. ...», στο άρθρο 5 του αυτού Κανονισμού ορίζεται ότι «Οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών είναι αρμόδιες να εφαρμόζουν τα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Προς το σκοπό αυτό, δύνανται, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, να εκδίδουν τις ακόλουθες αποφάσεις: - για την παύση της παράβασης, - για τη λήψη προσωρινών μέτρων, - για την αποδοχή ανάληψης δεσμεύσεων, - για την επιβολή προστίμου, χρηματικής ποινής ή κάθε άλλης κύρωσης προβλεπόμενης από την εθνική τους νομοθεσία. ...» και στο άρθρο 6 αυτού ότι «Τα εθνικά

δικαστήρια διαθέτουν την αρμοδιότητα να εφαρμόζουν τα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης». Στο άρθρο 81 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ήδη άρθρο 101 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενοποιημένη απόδοση ΕΕ C 83/30.3.2010) ορίζεται ότι «Είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς ...».

3. Επειδή, κατά το άρθρο 1 παρ. 1 του ν 703/1977 (Α' 278) «απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνίαι ... και οιασδήποτε μορφής εναρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, αι οποίαι έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν, ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού ...». Στο άρθρο 8β του εν λόγω νόμου, το οποίο προσετέθη με το άρθρο 4 παρ. 2 του ν. 2296/1995 (Α' 43), ορίζεται ότι «η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι αρμόδια για την τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου» (παρ. 1) και ότι, μεταξύ άλλων, «απειλεί και επιβάλλει τα πρόστιμα, τις χρηματικές ποινές και τις άλλες κυρώσεις, όπως ορίζεται στις διατάξεις των άρθρων ... 9 παρ.1 ... ». Κατά δε την τελευταία αυτή διάταξη (του άρθρου 9, όπως ίσχυε τον κρίσιμο χρόνο μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 4 παρ. 6 του παραπάνω ν. 2296/1995), « 1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, αν διαπιστώσει ... παράβαση των άρθρων 1 παρ. 1 ... μπορεί με απόφασή της: α) ... ε) να επιβάλλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση. 2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφο επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης. ... ».

4. Επειδή, η εξουσία της Επιτροπής Ανταγωνισμού να επιβάλλει πρόστιμα στις επιχειρήσεις που διαπράττουν παράβαση των διατάξεων των άρθρων 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ, συνιστά ένα από τα μέσα που της έχουν δοθεί, για να μπορεί να εκπληρώνει την αποστολή επίβλεψης που της έχει ανατεθεί από τις εν λόγω διατάξεις. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, για τον οποίο η Επιτροπή διαθέτει ευρεία εξουσία εκτίμησης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η διάρκεια και όλα τα στοιχεία που μπορούν να επηρεάσουν την εκτίμηση της σοβαρότητας της παράβασης. Η σοβαρότητα της παράβασης πρέπει να αποδεικνύεται βάσει μεγάλου αριθμού στοιχείων, όπως είναι, ιδίως, τα ιδιαίτερα περιστατικά της υπόθεσης, το πλαίσιο της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων, η συμπεριφορά κάθε επιχείρησης, ο ρόλος που διαδραμάτισε, καθώς και το όφελος που αποκόμισε από την εναρμονισμένη πρακτική. Η συνεκτίμηση του στοιχείου αυτού, καθώς και του μεγέθους και της οικονομικής δύναμης της επιχείρησης αποσκοπεί στο να εξασφαλίσει τον αποτρεπτικό χαρακτήρα του προστίμου που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό του ποσού αυτού, γιατί τα πρόστιμα που επιβάλλονται λόγω παραβάσεων των άρθρων 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ έχουν ως αντικείμενο να κολάσουν τις παράνομες πράξεις των σχετικών επιχειρήσεων και να αποτρέψουν τόσο τις εν λόγω επιχειρήσεις όσο και άλλους επιχειρηματίες από τη μελλοντική παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού (πρβλ. αποφάσεις ΔΕΚ της 7.6.1983, συνεκδικασθείσες υποθέσεις 100 έως 103/1980, *Musique Diffusion Francaise* κατά Επιτροπής, σκ. 105, 120-121, 129, της 28.6.2005, C-189/02 P, *Dansk Rørindustri*, σκ. 169-170, 172, 240-243, 292, της 19.3.2009, C-510/06 P, *Archer Daniels Midland Co.* κατά Επιτροπής, σκ. 71-74, καθώς και αποφάσεις ΔΕΚ, της 29.6.2006, C-289/04 P, *Showa Denko* κατά Επιτροπής, σκ. 16, της 17.6.2010, C-413/08 P, *Lafarge SA* κατά Επιτροπής, σκ. 102, ΣΕ 1933/2013 7μ.).

5. Επειδή, όταν η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει ασκήσει την ανήκουσα σε αυτήν εξουσία επιμέτρησης του προστίμου και η ορθότητα της κρίσης της αμφισβητηθεί ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, το Διοικητικό

Εφετείο δεν περιορίζεται σε έλεγχο της αιτιολογίας του αντίστοιχου κεφαλαίου της απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, αλλά εκφέρει δική του ουσιαστική κρίση και, αν συντρέχει περίπτωση, μεταρρυθμίζει την απόφαση της Επιτροπής, επιβάλλοντας την κατά την κρίση του προσήκουσα ποινή, μέσα στα όρια του άρθρου 79 του Κ.Δ.Δ. (ΣΕ 2870/2012 7μ.). Ενόψει, όμως, του ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού, αποτελούμενη, κατά το άρθρο 8 παρ. 3 του ν. 703/1977, όπως είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 1 παρ. 9 του ν. 2837/2000 (Α' 178), από πρόσωπα εγνωσμένου κύρους με ειδίκευση και εμπειρία σε θέματα δικαίου και πολιτικής του ανταγωνισμού, έχει ως αποστολή της όχι μόνον το έργο της δίωξης και καταστολής των ατομικών παραβάσεων, αλλά, επίσης, και το καθήκον άσκησης μιας γενικής πολιτικής με στόχο την εφαρμογή στον τομέα του ανταγωνισμού των αρχών που καθορίζονται στον νόμο και τον προσανατολισμό της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων προς αυτή την κατεύθυνση, η σχετική κρίση του Διοικητικού Εφετείου πρέπει να παρίσταται επαρκώς αιτιολογημένη (ΣΕ 1933/2013 7μ.).

6. Επειδή, από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτουν τα εξής: Μετά από δημοσίευμα της εφημερίδας ΤΟ ΒΗΜΑ ότι στις 23-4-2004 σε αίθουσα του ξενοδοχείου «SOFITEL» πραγματοποιήθηκε μυστική συνάντηση εμπόρων-βιομηχάνων για χειραγωγή τιμών με στόχο μεμονωμένες αλυσίδες λιανικού εμπορίου, η Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού διενήργησε επιτόπιο έλεγχο στο ξενοδοχείο και διαπιστώθηκε ότι πραγματοποιήθηκαν σ' αυτό δύο εκδηλώσεις. Στην πρώτη (26-2-2004), μεταξύ άλλων, συμμετείχε η προσφεύγουσα εταιρεία και οι ομοειδείς επιχειρήσεις «ΑΤΛΑΝΤΙΚ ΑΕ», «ΑΦΟΙ ΒΕΡΟΠΟΥΛΟΙ Α.Ε.Β.Ε.», «ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΜΑΣΟΥΤΗΣ Α.Ε. ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ», «ΜΕΤΡΟ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», «Ι. και Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε.» ενώ στη δεύτερη (23-4-2004) συμμετείχε και η «ΤΡΟΦΙΝΟ Α.Β.Ε.Ε. ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΔΩΝ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤΣ». Ειδικότερα, από στοιχεία του Τμήματος Δεξιώσεων/Εκδηλώσεων του ξενοδοχείου προέκυψε ότι: α) την 26.2.2004 είχε γίνει κράτηση της αίθουσας Vega από τις 16:00 - 19:00 για την εκδήλωση της ΑΤΛΑΝΤΙΚ SUPER MARKETS ως επαγγελματική συνάντηση του

ι (προέδρου δ.σ. της εταιρείας), οργάνωση για 34 άτομα, όπου ζητήθηκε η διάταξη της αίθουσας να υποστηρίξει 28 άτομα ως και 6 άτομα σε πάνελ ομιλητών. Ύπαρξη ειδικής επισήμανσης στην από 11.2.2004 απαντητική επιβεβαιωτική επιστολή της εταιρείας προς το ξενοδοχείο: «ΕΠΙΘΥΜΟΥΜΕ ΝΑ ΜΗΝ ΥΠΑΡΞΕΙ ΓΡΑΠΤΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΣΕ ΠΙΝΑΚΑ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ» και β) την 23.4.2004 είχε γίνει κράτηση της αίθουσας του ξενοδοχείου από τις 9:00-18:00 για την εκδήλωση του κ.

(αντιπροέδρου και διευθύνοντος συμβούλου) για την εταιρεία METRO SUPER MARKETS ως επαγγελματική συνάντηση, οργάνωση για τρεις συναντήσεις των 20 ατόμων με διάταξη αίθουσας «Π» (παράλληλόγραμμο κλειστό τραπέζι σύσκεψης). Στην από 23.4.2004 ημερήσια κατάσταση εκδηλώσεων, μετά το όνομα της εταιρείας, υπήρχε η ακόλουθη επισήμανση στην αγγλική γλώσσα: «το όνομα της εταιρείας δεν πρέπει να αναφερθεί οπουδήποτε στο ξενοδοχείο». Ύπαρξη ειδικής επισήμανσης στην αγγλική γλώσσα και στο από 15.4.2004 δελτίο παραγγελίας της εκδήλωσης του ξενοδοχείου «Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ METRO ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΘΕΙ». Δόθηκε από την εταιρεία προς το ξενοδοχείο η ακόλουθη λίστα ονομάτων για parking:

. Κατά τον επιτόπιο έλεγχο της Γραμματείας της Επιτροπής στα γραφεία των ΣΕΣΜΕ (Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Σούπερ Μάρκετ Ελλάδος) και ΣΕΒΤ (Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων), βρέθηκε η ακόλουθη αλληλογραφία: Με τις από 20.2.2004 επιστολές τους οι Πρόεδροι των Δ.Σ. των ΣΕΒΤ και του ΕΣΒΕΠ, προς τον Πρόεδρο του Δ.Σ. του ΣΕΣΜΕ κ. , αναφέρουν την επιθυμία των μελών τους, όπως οι συναντήσεις και οι συζητήσεις γίνουν σε επίπεδο συνδέσμων. Ειδικότερα αναφέρουν: «Πολλά από τα μέλη μας έχουν δεχθεί την πρόσκλησή σας σε συνάντηση την επόμενη. Επειδή όλοι συμμερίζονται την εκτίμησή σας ότι υπάρχουν σημαντικά θέματα να συζητηθούν που αφορούν στην μελλοντική εξέλιξη της αγοράς κι επειδή σε επίπεδο συνδέσμων έχουμε δημιουργήσει τα κανάλια διαλόγου για τέτοια θέματα, τα μέλη του Συνδέσμου μας ζήτησαν να τους εκπροσωπήσουμε ...».

Με την από 20.2.2004/46 απαντητική επιστολή του προς τον Πρόεδρο του ΣΕΒΤ του διευκρινίζει ότι η συνάντηση στην οποία αναφέρεται, δεν είναι πρωτοβουλία του ΣΕΣΜΕ, του γνωρίζει ότι εκείνος προσωπικά δεν θα παραβρεθεί, ενώ ειδικότερα αναφέρει: «... γνωρίζω ότι: ομάδα μεγάλων ελληνικών αλυσίδων κάλεσε επιλεκτικά μεγάλους προμηθευτές για να συζητήσουν ορισμένα θέματα που απασχολούν και τις δύο πλευρές. Ξέρω ότι η συνάντηση θα γίνει σε επίπεδο εκπροσώπων. Φοβούμαι ότι αν κάποιος δεν έχει κληθεί σαν εκπρόσωπος εταιρείας δεν θα του επιτρέψουν την είσοδο». Επίσης, σε σημείωμα μέσω τηλεομοιοτυπίας με ημερομηνία αποστολής 24.2.2004 και παραλήπτες τους κκ.

στον ΣΕΒΤ, αναφέρεται ότι: «Μετά από προτροπή πολλών μελών ο ΣΕΒΤ πρότεινε στον ΣΕΣΜΕ να γίνει συζήτηση σε επίπεδο συνδέσμων για την από κοινού αντιμετώπιση των σημαντικών θεμάτων που αφορούν στη μελλοντική εξέλιξη της αγοράς. Κατά την γνώμη των περισσότερων μελών του ΣΕΒΤ, μια τέτοια συνεργασία, σε ανώτατο επίπεδο, μέσα από τα ήδη υπάρχοντα κανάλια διαλόγου είναι ο καλύτερος τρόπος για να βρεθούν θεσμικές λύσεις ...». Η από 23.4.2004 επιστολή της κας του ΣΕΒΤ προς δικηγορική εταιρεία, αναφέρει ότι ο Σύνδεσμος ενημερώθηκε από μέλη του και από τον ημερήσιο τύπο για τα παρακάτω: «... Τα μέλη του ΣΕΒΤ καλούνται σε συναντήσεις από ομάδα μελών του ΣΕΣΜΕ, που όμως δεν εμφανίζονται ως ΣΕΣΜΕ, αλλά ως μεμονωμένες επιχειρήσεις. Οι συναντήσεις γίνονται με πρωτοβουλία των αλυσίδων λιανεμπορίου και οι βιομηχανίες τροφίμων καλούνται ανά ομάδες που απαρτίζονται από 10 έως 30 επιχειρήσεις. Στις συναντήσεις αυτές οι αλυσίδες λιανεμπορίου προβαίνουν σε συστάσεις συγκαλυμμένες και μη, σχετικά με την εμπορική πολιτική των επιχειρήσεων τροφίμων ως προς τους ανταγωνιστές τους δηλ. CARREFOUR, LIDL κ.α. Επειδή τα μέλη ανησυχούν, σας παρακαλώ να με ενημερώσετε εάν αυτές οι συναντήσεις και η παρουσία των βιομηχανιών τροφίμων σε αυτές αντίκεινται στον Νόμο περί Ανταγωνισμού ... ». Σε απάντηση του παραπάνω αιτήματος, η δικηγορική εταιρεία απέστειλε γνωμοδοτικό σημείωμα σχετικά με τη νομιμότητα της συμμετοχής σε αυτές τις

συναντήσεις, αποσπάσματα του οποίου απέστειλε με τη 14784/4.5.2004 επιστολή του ο ΣΕΒΤ προς τα μέλη του. Τέλος, με την 226/3.6.2004 απαντητική επιστολή του ΣΕΣΜΕ προς την εφημερίδα το ΒΗΜΑ, σχετικά με τα όσα αυτό δημοσίευσε για τις εν λόγω συναντήσεις, μεταξύ άλλων, τονίζεται ότι: «... μία από τις πολλές - συνήθεις και συνεχείς συναντήσεις μεταξύ συνεργαζόμενων επιχειρήσεων του λιανεμπορίου, ελληνικού και πολυεθνικού, με τους προμηθευτές του, Έλληνες και ξένους, επιχειρείται να παρουσιαστεί καθ' ον τρόπο παρουσιάζεται και να ενοχοποιηθούν όλοι οι συμμετέχοντες σε μία ολόκληρη αγορά και ο ΣΕΣΜΕ, που εμφανίζεται με περίτεχνες διατυπώσεις να μην μετέχει μεν, αλλά να είναι πίσω από την συνομωσία. Ρητά εξαιρούνται βέβαια ελάχιστες - που μετριούνται στα δάκτυλα, επώνυμες και κυρίως ξένες επιχειρήσεις...». Εξάλλου, η Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού απέστειλε προς την προσφεύγουσα και τις επιχειρήσεις: α) ΑΤΛΑΝΤΙΚ Α.Ε., β) ΜΕΤΡΟ Α.Ε.Β.Ε., γ) ΑΔΕΛΦΟΙ ΒΕΡΟΠΟΥΛΟΙ Α.Ε.Β.Ε., δ) Ι. & Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε. και ε) Διαμαντής Μασούτης Α.Ε. ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ στις 30.7.2004 κοινή επιστολή για παροχή στοιχείων, μεταξύ των οποίων ζητούσε να της γνωρίσουν, αναφορικά με τις πιο πάνω δύο συναντήσεις, ποιοί ανέλαβαν την πρωτοβουλία για την πραγματοποίησή τους, ποιοί εκλήθησαν και πόσοι τελικά συμμετείχαν από την πλευρά των προμηθευτών, ποιοί προμηθευτές συμμετείχαν σε κάθε μία από τις τρεις ομάδες και με ποια κριτήρια έγινε ο διαχωρισμός τους κατά τη δεύτερη συνάντηση και ποια ήταν τα θέματα που συζητήθηκαν. Σύμφωνα με τις απαντητικές επιστολές της προσφεύγουσας και των ως άνω εταιρειών προς τη Γραμματεία της Επιτροπής, την πρωτοβουλία για την οργάνωση των συναντήσεων ανέλαβαν από κοινού οι

της ΑΤΛΑΝΤΙΚ Α.Ε.,

ΜΕΤΡΟ Α.Ε.Β.Ε.,

της ΑΔΕΛΦΟΙ ΒΕΡΟΠΟΥΛΟΙ Α.Ε.Β.Ε.,

Ι. & Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε. και

της ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΜΑΣΟΥΤΗΣ ΑΕ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ. Επίσης, κατά την πρώτη συνάντηση παρευρέθηκε για κάποιο χρονικό διάστημα και ο κ.

;, ενώ κατά τη δεύτερη συνάντηση ο κ. της

ΤΡΟΦΙΝΟ. Όσον αφορά τις συνθήκες διοργάνωσης των συγκεκριμένων συναντήσεων, στην απαντητική επιστολή του ο ανέφερε ότι: «Δεν υπήρξε καμία ιδιαίτερη προετοιμασία και διοργάνωση για την πρώτη συνάντηση. Εθιμοτυπικά και στο πλαίσιο ανταλλαγής απόψεων για την εικόνα της αγοράς συζητήθηκε η ιδέα από τους 6 λιανέμπορους ... να καλέσουμε ο καθένας από μερικές εταιρείες. Μετά την πρώτη συνάντηση υπήρξαν εταιρείες, οι οποίες εξέφρασαν παράπονα επειδή δεν εκλήθησαν, έτσι ώστε να ακουστεί και η δική τους άποψη. Γι' αυτό επανελήφθη η συνάντηση στις 23.4.2004 όπου 30 εταιρείες χωρισμένες σε 3 ομάδες των 10 ...». Όσον αφορά τις προσκλήσεις των προμηθευτριών εταιρειών για συμμετοχή στις συναντήσεις, αναφέρονται 30 περίπου εταιρείες που προσκλήθηκαν: BOLTON AE, CHIRITA, COCA COLA, 3E, COLGATE, PALMOLIVE HELLAS, DIAGEO HELLAS, ELBISCO AE, HENKEL HELLAS ABEE, JOHNSON & JOHNSON HELLAS AEBE, JOHNSON & SON ΕΠΕ, KRAFT FOODS HELLAS AE, L' OREAL HELLAS AE, MISKO AE, NESTLE HELLAS AE, NUMIL HELLAS AE, PEPSICO HBB ABE, PROCTER & GAMBLE, UNILEVER HELLAS AEBE, ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ AE, ΑΤΛΑΝΤΑ AE, ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ AE, ΓΙΩΤΗΣ AE, ΔΕΛΤΑ ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ AE, ΕΛΛΙΣ AE, ΘΡΑΚΗ AE, ΚΑΤΣΕΛΗΣ Χ. ΥΙΟΙ ABEE & ΣΙΑ, ΚΙΚΙΖΑΣ ABEE, ΜΕΒΓΑΛ, ΜΙΝΕΡΒΑ ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΙΤΤΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AEBE και ΦΑΓΕ AE περαιτέρω δε ότι κατά την πρώτη συνάντηση δεν ανταποκρίθηκαν περίπου 8-10 προμηθεύτριες εταιρείες, αλλά λόγω του ότι δεν κρατήθηκαν αρχεία της εν λόγω συνάντησης είναι μη εφικτός ο ακριβής προσδιορισμός τους. Στη δεύτερη συνάντηση προσκλήθηκαν εκ νέου και προσήλθαν οι εξής προμηθεύτριες εταιρείες: COCA COLA, 3E, COLGATE, PALMOLIVE HELLAS, DIAGEO HELLAS, HENKEL HELLAS ABEE, JOHNSON & JOHNSON HELLAS AEBE, JOHNSON & SON ΕΠΕ, L' OREAL HELLAS AE, PEPSICO HBB ABE, UNILEVER HELLAS AEBE, CHIRITA, FRIESLAND, KRAFT FOODS HELLAS AE, ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ AE, ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ AE, ΔΕΛΤΑ ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ AE, ΘΡΑΚΗ AE, ΚΑΤΣΕΛΗΣ Χ. ΥΙΟΙ

ΑΒΕΕ & ΣΙΑ, ΜΕΒΓΑΛ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΙΤΤΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΕΒΕ, ΦΑΓΕ ΑΕ, ΑΤΛΑΝΤΑ ΑΕ, ΓΙΩΤΗΣ ΑΕ, ΕΛΑΪΣ ΑΕ, ΚΙΚΙΖΑΣ ΑΒΕΕ, ΜΙΝΕΡΒΑ ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, BOLTON ΑΕ, ELBISCO ΑΕ, MISKO ΑΕ, NESTLE HELLAS ΑΕ, NUMIL HELLAS ΑΕ και PROCTER, & GAMBLE. Οι ανωτέρω προμηθεύτριες εταιρείες συμμετείχαν στη συνάντηση χωρισμένες σε τρεις ομάδες των δέκα, με βάση την, κατά τους διοργανωτές, ομοιογένεια του αντικειμένου για καλύτερη επικοινωνία μεταξύ εταιρειών του ίδιου κλάδου και διευκόλυνση ανταλλαγής απόψεων. Αυτό δεν κατέστη απόλυτα δυνατό από ορισμένους προμηθευτές λόγω εργασιακού προγράμματος, οπότε και η συμμετοχή τους μεταφέρθηκε σε άλλη ομάδα. Όσον αφορά τα θέματα που συζητήθηκαν κατά τις συναντήσεις στις 26.2.2004 και 23.4.2004 στο ως άνω ξενοδοχείο, στις ανωτέρω απαντητικές επιστολές προς τη Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού αναφέρονταν τα εξής. 1. Η παρατεινόμενη κρίση στην ελληνική αγορά, η διερεύνηση των αιτιών της και του τρόπου αντιμετώπισής της. 2. Οι παραπλανητικές διαφημίσεις και η επίδρασή τους στο κύρος των επωνύμων προϊόντων. 3. Η παραγωγή προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας (private label) στην Ελλάδα (τα οποία θεωρούνται απ' αυτούς χαμηλότερης ποιότητας και τιμής πώλησης) που θα διατεθούν σε όλους ανεξαιρέτως τους λιανέμπορους. 4. Η αντιστροφή της τάσης απαξίωσης των επωνύμων προϊόντων, ανάλυση του φαινομένου της μεγάλης εισαγωγής στην ελληνική αγορά ανωνύμων προϊόντων αμφιβόλου ποιότητας, προέλευσης και χαμηλότερης τιμής, που εν μέρει αιτία έχει τις πωλήσεις κάτω του κόστους. 5. Ενίσχυση των πωλήσεων των επωνύμων προϊόντων (διαφορά τιμής με τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας και τα διάφορα προϊόντα εισαγωγής αμφιβόλου ποιότητας και προέλευσης που αποτελούν και το βασικό εργαλείο των εκπτώτικών καταστημάτων), το θέμα των πωλήσεων κάτω του κόστους που απαξιώνει τα επώνυμα προϊόντα, προώθηση ελληνικών προϊόντων. 6. Κατάσταση της αγοράς και τροφοδοσία των καταστημάτων κατά τους Ολυμπιακούς αγώνες. Περαιτέρω, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, στα πλαίσια της αυτής έρευνας, έλαβε υπόψη της ανωμοτί μαρτυρικές καταθέσεις που λήφθηκαν αρμοδίως και ειδικότερα. Α. Την από 13.07.2004 κατάθεση

ΑΤΛΑΝΤΙΚ, στην οποία αναφέρεται ότι :

«Είχαμε προβληματισμό στον κλάδο για κάποια προϊόντα που πωλούνται ως προϊόντα της κοινής αγοράς χωρίς να ξέρουμε από πού προέρχονται και γιατί πωλούνται σε κάποιες τιμές χαμηλές. Τον προβληματισμό τον είχαμε εμείς. Δεν έγινε καμία κουβέντα για Carrefour και Lidl στη συζήτηση σε σχέση με τις πωλήσεις κάτω του κόστους» και ότι «Ο Γ/Δ της Carrefour δεν μιλά καλά Αγγλικά και η επικοινωνία μας είναι και σε επίπεδο ΣΕΣΜΕ εξαιρετικά δύσκολη. Ποτέ δεν έχει φέρει μεταφραστή στις συναντήσεις μας. Δεν ξέρω αν είχαμε καλέσει την Carrefour». Ο ίδιος προαναφερόμενος κατά την ένορκη κατάθεση του στις 17-9-2004, σε ερώτηση της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού για αναφορά στην αλληλογραφία του Συνδέσμου για πολυεθνικές αλυσίδες που διενεργούν πωλήσεις κάτω του κόστους, απάντησε ότι: «Με επιφύλαξη, λόγω της παρωχημένης ημερομηνίας, η εταιρεία που άρχισε να πουλάει κάτω του κόστους στην προσπάθεια της να μονοπωλήσει την ελληνική αγορά είναι η CARREFOUR.... Το τελευταίο χρονικό διάστημα που η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει ασχοληθεί με την έρευνα για τον ανταγωνισμό στον κλάδο των Σούπερ Μάρκετ στην Ελλάδα, η συγκεκριμένη εταιρεία (CARREFOUR) εμφανίζεται ακόμη πιο προκλητική, εμφανιζόμενη δήθεν ως υπερασπιστής του καταναλωτή. Αναφέρομαι σχεδόν σε όλα τα προϊόντα ευρείας κατανάλωσης (τρόφιμα, απορρυπαντικά, χαρτικά, καλλυντικά, ποτά κλπ)». Β. Την από 8.07.2004 κατάθεση του

της εταιρείας Α-Β ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ, στην οποία αναφέρεται ότι: «Νομίζω ότι είχε κληθεί η Carrefour, αλλά δε ξέρω γιατί δεν ήρθε. Η συνάντηση έγινε διότι υπήρχε αναταραχή στον κλάδο για τα προϊόντα own label. Ο υπεύθυνος της Carrefour πιθανόν να κλήθηκε, αλλά συνήθως δεν πάει σε τέτοιες συναντήσεις γιατί δεν μιλάει ελληνικά. Ομολογώ ότι, η συνάντηση στο Sofitel δεν έπρεπε να γίνει έτσι, αλλά μέσω ΣΕΣΜΕ. Αν καλούσαμε σαν ΣΕΣΜΕ, θα έρχονταν όλα τα μέλη του ΣΕΣΜΕ και όλοι οι προμηθευτές και δεν θα βγάζαμε νόημα, επειδή το γκρουπ θα ήταν πολύ μεγάλο. Κάναμε το λάθος ότι ο ΣΕΣΜΕ δεν ανέλαβε την πρωτοβουλία....». Γ. Την από 13.07.2004 κατάθεση του

της ΜΕΤΡΟ, στην οποία αναφέρεται ότι : « ... Πήρα

προσωπικά κάποιους προμηθευτές και τους είπα χωρίς γραπτή agenda ότι θα συζητήσουμε για τα προβλήματα της αγοράς, για την ύφεσή της και για τις ζοφερές προοπτικές της. Παραξευέτηκαν γιατί η πρόσκληση ήταν εκτός ΣΕΣΜΕ. Στην πρώτη συνάντηση δεν ήρθαν όλοι γιατί υπήρχε κάποιος δισταγμός. Στη δεύτερη ήρθαν όλοι σε τρία γκρουπ, για να μπορούμε να συζητήσουμε ουσιαστικά. Η αγορά έχει πτωτικές τάσεις. Αυτό οφείλεται αφενός στην οικονομική κατάσταση των αγοραστών και αφετέρου στην μετατόπιση τζίρου σε εκπτωτικά καταστήματα. ... Θελήσαμε κάτι να κάνουμε όλοι μαζί για να αναστρέψουμε την κατάσταση αυτή. Αν μπορούσαμε να δράσουμε όλοι ως ένας, ίσως θα μπορούσαμε να πιέσουμε ωμά τους προμηθευτές ... Η Lidl δεν εκλήθη διότι δεν συμμετέχει πουθενά. Δεν ξέρουμε ποιος την εκπροσωπεί. Τα γραφεία της ήταν παλιά στη Σίνδο και σήμερα στη Θεσσαλονίκη. Για την Carrefour ο λόγος ήταν διαφορετικός. Το α' και β' επίπεδο διοίκησης της Carrefour είναι ξένοι, που δεν μιλούν ελληνικά και σπάνια εμφανίζονται. Με εκείνον που την εκπροσωπεί συνήθως έχουμε καλές σχέσεις. Ο Γ/Δ της συνεπώς δεν μπορούσε να έρθει και εμείς δε θέλαμε συμμετοχή κάποιου που θα έπρεπε από την εταιρεία να ρωτήσει για να δεσμεύσει την εταιρεία του. Η Carrefour έχει κάτω από 25% μερίδιο πιστεύω, εμείς οι λοιποί, συνολικά περίπου 40%». Δ. Την από 8.07.2004 κατάθεση του

της εταιρείας ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε., ο οποίος ανέφερε ότι : «... Ο λόγος που τους καλέσαμε ήταν η πτώση των πωλήσεων στην συγκεκριμένη αγορά. Οι προμηθευτές παρακινήθηκαν να φτιάξουν προϊόντα own label ποιοτικότερα και φθηνότερα για να ανταγωνίζονται τα εισαγόμενα». Ε. Την από 10.09.2004 ανωμοτί κατάθεση του

της FRIESLAND HELLAS AEBE, στην οποία αναφέρεται ότι: «Ήμουν όμως παρών στη δεύτερη συνάντηση... Συζητήθηκε και το θέμα του «σπασίματος» των τιμών από την Carrefour. Δηλαδή οι πωλήσεις κάτω του κόστους, που καταστρέφουν τη φήμη για τα επώνυμα προϊόντα και οι εταιρείες που τα έχουν δεν τις επιτρέπουν και δεν τις θέλουν. Μας ζητήθηκε απλώς να μην καταστρέψουμε τις αγορές». ΣΤ. Την από 1.07.2004 ανωμοτί κατάθεση του της Procter & Gamble, σύμφωνα με την οποία: « θέμα της

συζήτησης ήταν η έλευση των εκπτώτικών καταστημάτων ... Τέθηκε το ερώτημα αν θα συνεργασθούν με τα discount ... Οι αλυσίδες θα θέλανε όχι. Ο Βερόπουλος σχολίασε αν του μιλάει για μελλοντική συνεργασία ... Συμπέρασμα ... Μη τροφοδοτείτε με extra παροχές αλυσίδες που παραβιάζουν τις τιμές. Δεν ακούστηκε το κόψιμο αλυσίδων». Ζ. Την από 16.09.2004 κατάθεση του

της εταιρείας Persico- HBH, στην οποία αναφέρεται ότι : «Στην πρώτη συζήτηση δύο ήταν τα θέματα. Η εξάπλωση στην Ελλάδα καταστημάτων discount και η συμπεριφορά μας προς την Carrefour. Η ερώτηση ήταν αν προτιθέμεθα να πωλήσουμε προϊόντα στις εκπτώτικές αλυσίδες που ήδη υπάρχουν και σε αυτές που πιθανόν να έρθουν. Εμείς ως εταιρεία δεν τοποθετηθήκαμε. Η τοποθέτηση ως προς το πρώτο θέμα μεταξύ των λιανέμπορων ήταν κοινή. ... Η άλλη πλευρά θα ήθελε μία όσο το δυνατόν πιο ξεκάθαρη απάντηση. Δεν τέθηκε θέμα μειωμένων παροχών ή εκπτώσεων προς τα discount stores, αλλά το βασικό ερώτημα του κατά πόσο θα υπάρξει συνεργασία εν γένει. Ως προς το Carrefour ... Από εμάς ήθελαν την άποψη/δέσμευση για το τι προτιθέμεθα να κάνουμε με την πολιτική αυτή ... Στη δεύτερη συζήτηση ... Πρόβλημα δημιουργήθηκε με ένα φυλλάδιο του Carrefour με φθινό προϊόν της Lever. Ο εκπρόσωπος της Lever είπε ότι και σε αυτούς δίνονται προσφορές, ίσως άλλου είδους και ότι δεν θα πρέπει να αξιολογούνται οι προσφορές φωτογραφικά, αλλά σε βάθος χρόνου. Οι οικοδεσπότες δεν πιστεύω ότι πείστηκαν». Η. Την από 9.09.2004 ανομωτί κατάθεση του

της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας, στην οποία αναφέρεται ότι: «Τα θέματα της συζήτησης ήταν η είσοδος των καταστημάτων discount στην Ελλάδα, όπως η Lidl και τις ανακατατάξεις που συνεπάγεται αυτό. Όμιλοι αγορών υπάρχουν ήδη στην ελληνική αγορά. Δεν υπέπεσε στην αντίληψή μου πρόθεση των διοργανωτών να ιδρύσουν όμιλο αγορών ή πρόθεση πραγματοποίησης παράλληλων εισαγωγών από αυτούς σε περίπτωση που δεν μειωθούν οι εκπτώσεις ή παροχές προς τα discount stores. Ειπώθηκε όμως ότι αν υπάρχουν καλύτερες τιμές προμήθειας από το εξωτερικό, θα πάρουν από εκεί και όχι από θυγατρική ελληνική. Είναι κάτι το οποίο μπορεί να γίνει και γίνεται, συνεπώς δεν το εξέλαβα ως απειλή...». Θ.

Την από 14.09.2004 κατάθεση του της
NESTLE, ο οποίος κατέθεσε ότι : « ... Πρόβλημα υπάρχει με τη μεταφορά
τζίρου από τα άλλα σούπερ μάρκετ στα εκπτωτικά καταστήματα. Εμείς δε
συνεργαζόμαστε με αυτά μέχρι στιγμής. Ο μόνος τρόπος συνεργασίας ενός
προμηθευτή θα ήταν φασόν. Μου ζήτησαν συνεργασία αλλά δε μπόρεσα να
τους εξυπηρετήσω γιατί το εργοστάσιο μας καλύπτει τις ανάγκες μας και μόνο.
Υπήρξε ένα σχετικά βαρύ κλίμα, όσον αφορά τις τιμές και τις παροχές
γενικότερα». Ι. Την από 30.06.2004 κατάθεση του της
εταιρείας ΜΕΛΙΣΣΑ-ΚΙΚΙΖΑΣ, κατά την οποία: «Ο τον
κάλεσε τηλεφωνικά για τη συνάντηση Απριλίου. Τα private labels ήταν άλλο ένα
θέμα συζήτησης στη συνάντηση. Η συζήτηση στάθηκε περισσότερο σε αυτό.».
ΙΑ. Την από 24.06.2004 κατάθεση της από την CHIPITA,
στην οποία αναφέρεται ότι: «Ήταν στη συνάντηση που έγινε τον Απρίλιο στο
Sofitel. Το γενικό θέμα της συνάντησης αφορούσε προβληματισμούς για την
εξέλιξη της αγοράς και θέματα για private label προϊόντα. Private label προϊόντα
έχουμε μόνο στα πατατάκια (10% του κύκλου εργασιών μας) που δίνουμε στα
Carrefour και στην Α-Β ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ». Περαιτέρω, στην έκθεση των
αρμοδίων υπαλλήλων της Γραμματείας προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής
Ανταγωνισμού, που αφορά την ανωμοτί κατάθεση της 30.6.2004 του
της εταιρίας UNILEVER
HELLAS AEBE, αναφέρονται και τα εξής: Στις προαναφερόμενες συναντήσεις
του «Sofitel», ο εκπρόσωπος της εταιρείας UNILEVER HELLAS AEBE που
παρέστη στη δεύτερη συνάντηση, ήτοι στις 23.4.2004, ήταν ο
και όχι
αυτής. Ωστόσο, ο δήλωσε ότι ο ίδιος ήταν σε θέση να τους
ενημερώσει για το περιεχόμενο της συνάντησης, αφού ο είχε
ιεραρχικά αρμοδίως ενημερώσει. Στο πρώτο ερώτημα που υποβλήθηκε στον
ερωτώμενο για το θέμα της συνάντησης στο ξενοδοχείο Sofitel , ο
τόνισε ότι «ό,τι έγραφε το ΒΗΜΑ» ήταν αλήθεια. Οι προμηθευτές και οι
αλυσίδες συναντήθηκαν και συζήτησαν τα μεταξύ τους προβλήματα. Σε
ερώτημα, για το αν οι οικοδεσπότες της συνάντησης -αλυσίδες- πίεσαν με

κάποιο τρόπο τους προμηθευτές, ή θέλησαν να περάσουν κάποια μηνύματα προς αυτούς, ο απάντησε ότι οι ιδιοκτήτες σουπερ μάρκετ διατύπωσαν προς τους προμηθευτές εκφράσεις όπως: «φτιάχτε τις τιμές, γιατί αλλιώς θα υπάρχει δυσφορία από εμάς», «δεν σας βάζουμε καινούρια προϊόντα», «θα σας βγάλουμε κάποια προϊόντα», «δεν θα σας κάνουμε προβολές». Στην ίδια ως άνω έκθεση των αρμοδίων υπαλλήλων προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού που αφορά την ανωμοτί κατάθεση της 29.6.2004 του

αναφέρεται ότι: Ήταν παρών στη δεύτερη συνάντηση ... Προσκλήθηκε από τον τηλεφωνικά ... τα θέματα συζήτησης ήταν δύο. Το ένα θέμα αφορούσε την Carrefour σε σχέση με την ισχύ του νόμου περί πωλήσεων κάτω του τιμολογιακού κόστους αγοράς και το δεύτερο θέμα αφορούσε τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας ... Οι οικοδεσπότες της συνάντησης, τόνισαν στους παρευρισκόμενους προμηθευτές να συνεχίσουν να φτιάχνουν τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας που ήδη φτιάχνουν για αυτούς, αλλά να μην κάνουν τέτοια προϊόντα στις εκπτώτικές εταιρείες, όπως π.χ. για την εταιρεία Lidl, ή για άλλες τέτοιες εταιρείες. Τέλος, στην προαναφερόμενη έκθεση που αφορά την ανωμοτί κατάθεση της 1.7.2004 του της εταιρίας «ΕΛΑΙΣ

ΑΕ», αναφέρεται ότι : Παρευρέθηκε στη δεύτερη συνάντηση του Sofitel, στις 23.4.04, κατόπιν τηλεφωνικής πρόσκλησης από τον . Σε ερώτηση της Γραμματείας για το περιεχόμενο της συνάντησης, απάντησε ότι τα θέματα συζήτησης ήταν τα εκπωτικά καταστήματα, οι πωλήσεις προϊόντων κάτω του τιμολογιακού κόστους, καθώς επίσης και ζητήματα διανομής των προϊόντων κατά την περίοδο των ολυμπιακών αγώνων. Σύμφωνα με τον στη συνάντηση, οι αλυσίδες εξέφρασαν την αγωνία τους για την εξάπλωση των εκπωτικών καταστημάτων, μετέφεραν εμπειρίες τους από το εξωτερικό, και ρώτησαν τους βιομηχάνους κατά πόσο επιθυμούν την είσοδό τους στα καταστήματα αυτά.... Κάποιοι προμηθευτές είπαν στους ιδιοκτήτες αλυσίδων ότι αν χρειαστεί, μπορεί να δοθεί φασόν στην Lidl. Οι αλυσίδες δεν είδαν το θέμα θετικά και εξέφρασαν τη δυσαρέσκειά τους στις περιπτώσεις μελλοντικής συνεργασίας προμηθευτών - εταιρίας Lidl. Με βάση

721.240 ευρώ, ενόψει των ακαθαρίστων εσόδων της για το έτος 2003 που ήταν 901.549.505 ευρώ. Επίσης, η ανωτέρω Επιτροπή με την ίδια απόφαση έκρινε ότι δεν δικαιολογείται μείωση των ανωτέρω προστίμων διότι οι επιχειρήσεις δεν διευκόλυναν με τη συμπεριφορά τους την διαπίστωση της παράβασης αφού καθ' όλη τη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής αμφισβήτησαν οποιαδήποτε τέλεση παράβασης από μέρους τους και τέλος απείλησε σε περίπτωση επανάληψης της παράβασης να επιβληθεί πρόστιμο ύψους 3.000.000 ευρώ σε βάρος εκάστης των εταιρειών.

7. Επειδή, το Διοικητικό Εφετείο με την 1471/2006 απόφαση του έκρινε ότι η προσφεύγουσα ύστερα από συναπόφαση με άλλες επιχειρήσεις σούπερ μάρκετ επιχείρησαν με συντονισμένο τρόπο να μεθοδεύσουν τον αποκλεισμό ή τη δυσμενέστερη μεταχείριση ανταγωνιστικών τους επιχειρήσεων από προμηθευτές τους μέσω προειδοποιητικών πιέσεων και «απειλής» αλλαγής εμπορικής συμπεριφοράς προς αυτούς, εάν συνέχιζαν να παράγουν ή να διαθέτουν προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας ή εκπτωτικά προϊόντα για λογαριασμό των εν λόγω ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, η εν λόγω δε ομοιόμορφη επιχειρηματική συμπεριφορά, σκοπεύοντας αναμφισβήτητα και πρωτίστως στον περιορισμό ή τη νόθευση του ελεύθερου ανταγωνισμού, συνιστούσε εναρμονισμένη πρακτική αντιβαίνουσα στις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 της ΣυνθΕΚ. Περαιτέρω, με την ίδια απόφαση κρίθηκε όσον αφορά το ύψος του επιβλητέου προστίμου σε βάρος της προσφεύγουσας, ότι αυτή συγκαταλέγεται σε αυτούς που είχαν την πρωτοβουλία για την πραγματοποίηση των προαναφερόμενων συναντήσεων, το Δικαστήριο, και συνεκτιμώντας: α) τη φύση, το είδος και τη σοβαρότητα της διαπιστωθείσης παράβασης, β) το γεγονός ότι δεν επήλθε το επιδιωκόμενο με την εναρμονισμένη πρακτική αποτέλεσμα, γ) την περιορισμένη, χρονικώς, διάρκεια της παράβασης, η οποία άρχισε από την πραγματοποίηση της πρώτης συνάντησης και περατώθηκε με το πέρας της δεύτερης συνάντησης, δ) το ύψος των ακαθαρίστων εσόδων αυτής το έτος 2003 (901.549.505 ευρώ) και ε) ότι δεν προκύπτει ότι η προσφεύγουσα έχει υποπέσει στο παρελθόν σε ανάλογη παράβαση κρίθηκε ότι εύλογο εν προκειμένω και ανάλογο προς την

παράβαση πρόστιμο, είναι αυτό του ποσού των εκατόν τριάντα χιλιάδων (130.000) ευρώ και ότι σε περίπτωση δε επανάληψης της παράβασης, πρέπει να απειληθεί η επιβολή προστίμου σε βάρος της ποσού τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ.»

8. Επειδή, εν συνεχεία, αίτηση της προσφεύγουσας για αναίρεση της ανωτέρω απόφασης, απορρίφθηκε, με τις 1939/2013 και 3161/2014 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας. Περαιτέρω, με την 3160/2014 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας έγινε δεκτή αίτηση αναιρέσεως του καθ' ου Ελληνικού Δημοσίου κατά της ίδιας απόφασης του Διοικητικού Εφετείου κατά το μέρος που κατά μερική παραδοχή της προσφυγής περιορίστηκε το ύψος του προστίμου, που μαζί με την απειλή επιβολής άλλου προστίμου σε περίπτωση επανάληψης παράβασης, είχε επιβληθεί στην προσφεύγουσα με την 284/IV/5-7-2005 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Ειδικότερα, με την ανωτέρω απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ότι μεν το δικάσαν Διοικητικό Εφετείο μεταρρύθμισε την απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού εκφέροντας ουσιαστική κρίση ύστερα από συνεκτίμηση στοιχείων συμφωνών κατ' αρχήν, προς τα κριτήρια που καθορίζει το άρθρο 9 του ν. 703/1977, αφού έλαβε υπόψη, αναφορικά με τη συμπεριφορά και το ρόλο που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα στη δημιουργία της εναρμονισμένης πρακτικής, ότι συγκαταλέγεται σε αυτούς που είχαν την πρωτοβουλία για την πραγματοποίηση των συναντήσεων, πλην, μειώνοντας περαιτέρω το πρόστιμο που είχε επιβληθεί και αντιστοιχούσε, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση σε συνδυασμό και προς τα λοιπά διαδικαστικά έγγραφα, σε ποσοστό 0,08% επί των ακαθαρίστων εσόδων της προσφεύγουσας κατά το έτος 2003-έναντι του κατ' ανώτατο όριο προβλεπόμενου ποσοστού 15%- στο εκφραζόμενο σε απόλυτο μέγεθος ποσό των 130.000 ευρώ, δεν προκύπτει ότι συνεκτίμησε το επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα του προστίμου και την επιδιωκόμενη επίπτωση επί της επιχείρησης ενόψει του μεγέθους και της οικονομικής ισχύος της. Για το λόγο αυτό αναιρέθηκε η 1471/2006 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου κατά το μέρος αυτό και παραπέμφθηκε στο δικάσαν δικαστήριο για νέα νόμιμη κρίση.

9. Επειδή, το Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη ότι η προσφεύγουσα συγκαταλέγεται σε αυτούς που είχαν την πρωτοβουλία για την πραγματοποίηση των προαναφερόμενων συναντήσεων και συνεκτιμώντας:

α) τη φύση, το είδος της διαπιστωθείσης παράβασης καθώς και την ιδιαίτερη σοβαρότητα αυτής, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα μαζί με τις άλλες επιχειρήσεις σούπερ μάρκετ είχαν σκοπό να επηρεάσουν με την εναρμονισμένη πρακτική τους, την ελεύθερη εμπορική δράση των προμηθευτών τους και την ανταγωνιστική δομή της αγοράς σε βάρος του καταναλωτή, περιορίζοντας ή νοθεύοντας έτσι τους όρους του ελεύθερου ανταγωνισμού β) το γεγονός ότι από την ως άνω εναρμονισμένη πρακτική δεν επήλθε το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, γ) τη περιορισμένη χρονική διάρκεια της παράβασης, η οποία άρχισε από την πραγματοποίηση της πρώτης συνάντησης στις 26-2-2004 και περατώθηκε με το πέρας της δεύτερης συνάντησης, στις 23-4-2004, δ) το μέγεθος και την οικονομική ισχύ της προσφεύγουσας που ήταν μεγάλη κατά τον κρίσιμο χρόνο και εκ του λόγου αυτού διέθετε τις γνώσεις και τα νομικοοικονομικά μέσα που χρειάζονται για να μπορούν να αξιολογήσει τον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς της και των συνεπειών της από την άποψη του δικαίου του ανταγωνισμού, ε) ότι το πρόστιμο, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 703/1977 μπορεί να ανέλθει σε ποσοστό έως δεκαπέντε τοις εκατό (15%) επί των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης και το ύψος των ακαθαρίστων εσόδων της προσφεύγουσας, το έτος 2003, ανήλθε σε 901.549.505 ευρώ, και στ) ότι η επιβολή του προστίμου αποσκοπεί στον κολασμό της παράνομης πράξης της προσφεύγουσας και στην αποτροπή αυτής καθώς και των άλλων επιχειρήσεων από μελλοντική παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού και για το λόγο αυτό το πρόστιμο πρέπει να έχει το επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα και την επιδιωκόμενη επίπτωση επί της εν λόγω επιχείρησης ενόψει ιδίως, της οικονομικής δυνατότητας της επιχείρησης αυτής, ζ) ότι η προσφεύγουσα εταιρεία αμφισβήτησε την τέλεση της παράβασης ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού και δεν διευκόλυνε με τη συμπεριφορά της την διαλεύκανση της υπόθεσης, ενώ η καλή συνεργασία που επικαλείται ότι είχε με

την Επιτροπή Ανταγωνισμού, με την παροχή από μέρους της πληροφοριών και στοιχείων για την έρευνα της υπόθεσης, έγινε στα πλαίσια των υποχρεώσεων της προς την εν λόγω Επιτροπή, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 25 του ν. 793/1977 και επομένως δεν δύναται η συμπεριφορά αυτή να εκληφθεί ως ελαφρυντικό στοιχείο κατά την επιμέτρηση του προστίμου, απορριπτομένου του σχετικού ισχυρισμού της, η) ότι δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ότι η προσφεύγουσα έχει υποπέσει στο παρελθόν σε ανάλογη παράβαση, κρίνει ότι το πρόστιμο που επιβλήθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε βάρος της προσφεύγουσας είναι υπερβολικό και πρέπει να μειωθεί στο εύλογο και ανάλογο προς την παράβαση πρόστιμο των 360.619,80 ευρώ που αντιστοιχεί σε ποσοστό 0,04% επί των ακαθαρίστων εσόδων της κατά το έτος 2003. Κατόπιν δε της μείωσης του επιβληθέντος με την προσβαλλόμενη απόφαση προστίμου, παρέλκει ως αλυσιτελής η έρευνα της βασιμότητας των ισχυρισμών της προσφεύγουσας περί παράβασης από την Επιτροπή Ανταγωνισμού των αρχών της αναλογικότητας και της επιείκειας, καθώς και της έλλειψης ειδικής αιτιολογίας ως προς το ζήτημα αυτό.

10. Επειδή, κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η κρινόμενη προσφυγή πρέπει, καθ' ο μέρος παραπέραμφθηκε στο Δικαστήριο τούτο με την 3160/2014 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, να γίνει εν μέρει δεκτή, να τροποποιηθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και, να περιοριστεί το πρόστιμο σε 360.619,80 ευρώ. Τέλος, πρέπει να περιέλθει στο Δημόσιο ποσό 150 ευρώ από το παράβολο των 294 ευρώ που καταβλήθηκε και το υπόλοιπο να επιστραφεί στην προσφεύγουσα, κατά το άρθρο 277 παρ. 9 του Κ.Δ.Δ., (βλ. τα με αρ. 933212, 933213, 1211178, 159509 και 772512/13-7-2005 ειδικά έντυπα παραβόλου), η δε δικαστική δαπάνη πρέπει να συμψηφιστεί μεταξύ των διαδίκων λόγω μερικής νίκης και ήττας αυτών σύμφωνα με το άρθρο 275 παρ. 1 του Κ.Δ.Δ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δέχεται εν μέρει την προσφυγή, καθ' ό μέρος παραπέραμφθηκε με την 3160/2014 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Τροποποιεί την με αρ. 284/IV/2005 απόφαση της Επιτροπής κατά το κεφάλαιο που αφορά την προσφεύγουσα.

Περιορίζει το πρόστιμο που επιβλήθηκε σε βάρος της σε τριακόσιες εξήντα χιλιάδες εξακόσια δέκα εννέα ευρώ και ογδόντα λεπτά (360.619,80 ευρώ).

Διατάσσει την κατάπτωση στο Δημόσιο μέρους του νομίμως καταβληθέντος παραβόλου, εκατόν πενήντα (150) ευρώ και την επιστροφή στην προσφεύγουσα του υπολοίπου.

Συμψηφίζει τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων.

Η διάσκεψη του Δικαστηρίου έγινε στην Αθήνα στις 16 Σεπτεμβρίου 2015 και στις 21 Σεπτεμβρίου 2015 και η απόφαση δημοσιεύθηκε στο ακροατήριό του, στον ίδιο τόπο, κατά τη δημόσια συνεδρίαση στις 29 Σεπτεμβρίου 2015.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

/ Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΦΩΤΙΟΣ ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΣΤΡΑΤΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

Ε.Δ.

